

رودخانه‌های
بزرگ جهان
۱

نیل

جیمز بارتر

مترجم
رشاد مردوخ

نستراه

تهران

۱۳۸۷

فهرست

۷	پیش‌گفتار
	مقدمه
۱۱	اهمیت نیل
	فصل اول
۱۵	رودی در شن
	فصل دوم
۳۳	نیل باستان
	فصل سوم
۵۳	مهار نیل
	فصل چهارم
۶۹	نیل در رنج
	فصل پنجم
۸۵	نیل و امید
۱۰۳	یادداشت‌ها
۱۰۵	نمایه

تاریخ انسان و رودخانه‌ها به‌طور جدانشدنی در هم پیچیده‌اند. از میان همه‌ی عجایب زمین‌شناختی طبیعت، هیچ‌کدام بیش‌تر از رودخانه‌ها نقش محوری و مداومی در تاریخ تمدن نداشته‌اند. رودخانه‌های بزرگ پراکنده در همه‌ی خشکی‌های بزرگ، به‌جز قاره‌ی جنوبگان، شبکه‌ای حیاتی می‌سازند که نقشی محوری در شروع تمدن‌های اولیه و تکامل کشورهای امروزی بازی کرده‌اند. بیش از ده هزار سال پیش، وقتی قبایل چادرنشین اولیه شروع به اسکان در جوامع کوچک پایدار کردند، فواید محصولات کشاورزی و حیوانات اهلی را دریافتند. این تمدن‌های ابتدایی برای تغذیه و حفظ جوامع و تأمین غذا به جریان مداوم آب وابستگی پیدا کردند. همان‌طور که شهرک‌های زراعی در قاره‌های آسیا و آفریقا پدیدار می‌شدند، اهمیت رودخانه‌ها به‌عنوان منابع آب آشامیدنی، محلی برای شست‌وشوی لباس، برای دور کردن فضولات، برای تهیه‌ی غذا و وسیله‌ی حمل‌ونقل بیش‌تر می‌شد. تمدن‌های ساحلی یک به یک سربرآوردند که امروزه نام‌های شناخته‌شده‌ای هستند، از جمله بین‌النهرین باستان، بین رودخانه‌های دجله و فرات؛ مصر، در طول رود نیل؛ هند، در طول رودهای گنگ و سند؛ و چین، در طول رود یانگ‌تسه. بعداً، به همان دلایل، تمدن‌های اولیه در آمریکا هم جذب رودخانه‌هایی مثل آمازون، میسی‌سیپی و کلرادو شدند.